HELSINGBORG
Stadsledningsförvaltningen
Enheten för trygghet och säkerhet
Katarina Ehn Blomberg
Säkerhetsstrateg

Förslag till yttrande
Dnr 00179/2025

Finansdepartementet
Fi2025/00415

Yttrande över betänkandet Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet

Synpunkter

Helsingborg stad välkomnar utredningens förslag om att möjliggöra kommunal anslutning till Utbetalningsmyndigheten. Vi ser det som ett viktigt steg i arbetet mot välfärdsbrottslighet och som väl i linje med stadens ambition att genom myndighetssamverkan arbeta mer träffsäkert och riktat mot kriminella individer. Samtidigt ser vi ett tydligt behov av ytterligare generella sekretesslättnader, för att kommunerna fullt ut ska kunna fullfölja sitt uppdrag på ett effektivt och ändamålsenligt sätt.

Den organiserade och systematiska brottsligheten som riktas mot våra välfärdssystem innebär inte bara ett allvarligt hot mot offentliga resurser, utan riskerar också att underminera förtroendet för offentlig verksamhet.

Under flera år har Helsingborg stad bedrivit ett aktivt arbete för att förebygga och motverka välfärdsbrott, bland annat genom stärkta kontroller, ökad samverkan och systematiska arbetssätt inom myndighetsutövning. Vi ser därför positivt på alla initiativ som ger kommunerna bättre verktyg, utökad informationsåtkomst och stärkta möjligheter att agera både förebyggande och uppföljande i dessa frågor.

Vi delar utredningens bedömning om huvudförslag

Vi delar utredningens bedömning och ställer oss positiva till huvudförslaget om en obligatorisk anslutning för samtliga kommuner och regioner till Utbetalningsmyndigheten. En sådan modell skapar mer likvärdiga förutsättningar över hela landet och stärker möjligheterna till ett förbättrat informationsutbyte, gemensamma analyser och effektivare kontroll av välfärdsutbetalningar. Vi delar även utredningens bedömning att det intrång i den personliga integriteten som förslaget medför är motiverat och proportionerligt i förhållande till syftet att motverka felaktiga utbetalningar och välfärdsbrott. Bedömningen vilar enligt vår uppfattning på en väl avvägd och balanserad helhetsanalys.

Vi instämmer i utredningens förslag att kommunerna även fortsättningsvis ska ansvara för själva utbetalningarna. Ett statligt övertagande av denna funktion hade, enligt vår bedömning, inneburit en alltför långtgående inskränkning i det kommunala självstyret.

Vid en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndigheten är det av särskild vikt att säkerställa kommunernas förutsättningar genom lagstöd att lämna ut relevanta uppgifter. Vi anser även att kommunernas möjligheter att utreda misstänkta oegentligheter bör stärkas ytterligare. Det vore önskvärt att kommunerna bemyndigas med tydligare befogenheter att genomföra fördjupade kontroller. Det är exempelvis av stor vikt att kommuner ges möjlighet att vidta utredningsåtgärder beträffande en assistent vid misstanke om skenanställning eller oriktiga uppgifter i tidsrapportering av personlig assistans.

För att Utbetalningsmyndighetens arbete ska få fullt genomslag är det alltså avgörande att kommunerna ges adekvata verktyg och befogenheter för att kunna agera på de underrättelser och signaler som Utbetalningsmyndigheten kan komma att generera. Endast då kan myndighetens fulla potential som ett kraftfullt stöd i kampen mot välfärdsbrottslighet realiseras.

Ett stegvis införande är av central betydelse
Vi vill dock understryka att en stegvis anslutning är av central vikt, och att förutsättningarna för varje enskilt utbetalningsslag bör föregås av ytterligare analys och utredning. Det är viktigt att införandet och anpassningen sker med hänsyn till komplexiteten i kommunernas olika uppdrag och system.

Vidare anser vi att processen för informationsutbyte mellan kommun och Utbetalningsmyndigheten behöver förtydligas och utvecklas, för att säkerställa en rättssäker och effektiv hantering.

Vi vill också lyfta vikten av en effektiv och tydlig process från det att Utbetalningsmyndigheten identifierar en eventuell felaktighet till dess att kommunen får tillgång till informationen och kan vidta åtgärder. Ett snabbt informationsflöde är avgörande för att felaktiga utbetalningar ska kunna stoppas i tid.

Vi är positiva till förslaget om att inrätta ett bankkontoregister, och ser gärna att även kommuner ges möjlighet att nyttja registret för att komplettera utbetalningsfiler till privatpersoner. En sådan möjlighet skulle minska beroendet av enskilda banker och samtidigt stärka förutsättningarna för en robust, effektiv och likvärdig utbetalningsprocess i hela landet.

Ett viktigt steg i arbetet mot välfärdsbrott
Sammantaget välkomnar Helsingborgs stad förslaget om kommunal anslutning till Utbetalningsmyndigheten som ett viktigt steg i arbetet mot felaktiga utbetalningar och välfärdsbrott. En anslutning bidrar till att stärka både tilltron till välfärdssystemet och förtroendet för den kommunala verksamheten. Vi är därtill positiva till tillämpandet av den kommunala finansieringsprincipen.

Avslutningsvis ser vi Utbetalningsmyndigheten som ett värdefullt tillskott i stadens pågående arbete mot välfärdsbrottslighet, och som ett verktyg som ökar vårt handlingsutrymme att identifiera och åtgärda felaktigheter i ett tidigt skede.